

Poradnik młodego recytatora

1. Rekwizyty recytatora

a. Recytator nie używa rekwizytów. Odwracają one uwagę od postaci. Dodatkowo same w sobie niosą treści, symbole, znaki sceniczne. Powtarzają to, co już zawarte jest w treści. Rekwizytem może być zbyt ubiór- zbyt jaskrawy, pstrokaty, nadmiernie strojna biżuteria itp. Wszystkie te elementy mogą rozpraszać uwagę odbiorcy.

b. Pantomima- gestykulacja. Nieodpowiednie jest pokazywanie, np. „jeden, dwa, trzy”- liczenie na palcach, „diabeł nie śpi” - i pokazywanie różków przy głowach, skakanie, gdy się jest żabą, udawanie głosów postaci mówiących. Występ recytatora jest próbą tworzenia postaci scenicznej, im mniej, tym więcej. W oczach i głosie.

c. Ruch-gra ciałem. Recytator w zasadzie nie chodzi, nie stosuje ruchu zwanego „grą aktorską”. Ruch ciała winien być nieodłączną częścią ładunku emocjonalnego związanego z treścią tekstu, czyli tzw. „przyruchy” emocjonalne, naturalne ruchy towarzyszące mówieniu. Są to grymasy, ruchy głową nieoświadczony, ruchy ręki z natury, skręty ciała, gdy samo skręca.

2. Tekst recytatora

Tekst do recytacji powinien być scenariuszem.

a. Wiersz przygotowywany do zaprezentowania na scenie powinien podlegać wnikliwej analizie. Należy sprawdzić, czy jest w wierszu postać, ewentualnie dialogujące postaci, czy z wypowiedzi tworzy się „ja liryczne”- mój stosunek do innych, czy problemów do świata.

Wypowiedź recytatora jest próbą budowania wiarygodnej „osoby scenicznej”, a nie tylko pracą techniczną w typie: szybciej-wolniej, ciszej-głośniejszy, ostro-łagodnie, pauza-wykrzyknik itp. Sprawność techniczna recytatora jest niezwykle ważna, ale to tylko część ogólnego wrażenia.

b. Wiersz klasyczny niesie ze sobą trudność polegającą na doskonałej znajomości konstrukcji wiersza, za jakie należy uznać: rytm, zawieszenia, pauzy, przerzutnie.

c. Proza. Nie „wyjmujemy” fragmentu książki kierując się numerami stron. Możemy składać dowolnie tekst, w zależności od tego, co chcemy przekazać.

d. Jaka proza, jaki wiersz? Poszukujemy tekstów ogólnie nieznanymi, czyli niewyjałowionych, niezużytych scenicznie. Wpływa to także na rozwój osoby mówiącej oraz słuchających. W tekstach szukamy „dramatu”, czyli konfliktu, sprawy, o której chcemy powiedzieć publicznie.

e. Ilustracje słowne. Potrzeba udawania głosów jest uzasadniona w recytacjach przedszkolnych, gdyż wiąże się z rozwojem dziecka w tym okresie (wzmacniania aparatu mownego, wysławiania). Wypowiedź sceniczna to inny typ rozwoju młodzieży, to połączenie intelektu z osobowością, budową na emocjonalnym stosunku do otaczającego świata. Czasem recytujący dla pokazania postaci, czy rzeczy, wskazuje nam miejsca pobytu, tj. do księżniczki na wieży mówi w górę, do piosenki – w dół. Tymczasem każdy odbiorca buduje swoją przestrzeń na swój sposób. Innym typem ilustrowania słowa jest wzmocnienie ich wartości poprzez „kontrę”, w czym nastrój powstaje z „oglądu postaci”.

3. Gotowy tekst-rozgrzewka artykulacyjna

Rozgrzewka artykulatorów jest niezbędna i zawiera: utrwalenie prawidłowego oddechu przeponowego, toru oddechowego, rozgrzanie mięśni twarzy, żuchwy, języka, warg. Przeciwdziała to cichemu, niewyraźnemu mówieniu, znacznie poprawia jakość.

4. Gotowy tekst- prezentacja

Po wyjściu na scenę warto poczekać „wstawić się” w emocje, o których za chwilę opowiemy, pomijając tytuł i autora tekstu. Mówimy „nie zaganiając” tekstu. Widownia i jury mają przyjemność ze słuchania. Po prezentacji odczekujemy aż tekst i emocje wygasną... i zadowoleni schodzimy ze sceny.